

Милица Вучковић

НОКАТ

Да је цивилизација одавно у запећку, говоре многи феномени. Свет се котрља великом брзином, ка провалији и никако да стане. Ако је Земља заиста округла, јасно је да човек онда увек хода низбрдо. За цивилизацију би, можда, било најбоље да се у неком тренутку заустави, да остане ту где јесте пре него што све оде дођавола, али грудва је већ сада исувише велика да би се зауставила. Велика као нови велики тржни центри на сваком кораку, велика као национални дугови свих земаља, велика као велика глад или велика јахта која троши сто хиљада литара нафте. У свој тој величини, мене је нашла да интересује једна сасвим мала ствар. Још од малена ме је чудило то како човек, савремени човек, посвећује, рекло би се, исувише пажње својим рожним материјама – нокту и коси. Рожне материје расту саме од себе и треба их редовно посећи. То је све. Оне наводно служе да штите човека од разних спољних утицаја, временских неприлика, да га угреју или хладе. Човек је, авај, напретком цивилизације, успео чак да осмисли и школе, факултете за неговање рожних материја, као да не може сам да их посече, мада све и иде у правцу тога да човек све мање уме да се брине сам о себи. Тако, највише ме чуди колико

човек времена и новца одваја да му неко други сређује – нокте. Онда мислим, можда сам ја потценила улогу нокта у нашим животима. Нокат се помиње још у епским песмама, где једно од највећих мучења које Мали Радојица проживљава јесте забијање клинова под нокте. Зимус сам стругала неку стару столарију у кући па ми се неколико пута ситан комад дрвета зарио под нокат – то је велика бол. Исто тако, једна од честих народних изрека је та да је нешто неодвојиво – као нокат и прст. И то је истина, исто тако, једном приликом сам се на скијању закуцала у дрво, дочекавши се рукама, и сломила нокат на пола, у корену. Ноћима нисам могла да спавам од болова. Тај комад је отпао, и израстао ми је нови нокат, јачи и дебљи од претходног. Мој деда који је столар, одсекао је на стругу врхове прстију, и чак и на тим скраћеним прстима никли су му нокти. Нокат је, можда, заиста нешто важније од тек пуке рожне материје, нешто од нас неодвојиво. Научници чак тврде да човеку и када умре нокти и коса и даље расту. Ту информацију, свакако, не бих желела никада да проверим.

БРАТ И СЕСТРА

„Брат и сестра су ко нокат и прст!” – говорила би ми мајка, у оно доба када смо били мали и када смо се свађали и тукли око свега – око тога ко је добио дебљи крај крем бананице, до тога ко је забр врх графитне оловке у чију гумицу за брисање. Брат и сестра су иста крв, исти гени, али колико год желела да верујем у генетику – ипак верујем мало више у спољне факторе формирања личности и одрастања. Неретко брат и сестра буду сушта супротност једно другоме, јер чак и двоје близанаца нужно одраста у другачијим околностима, без обзира што одрастају у истој кући, васпитавани од истих родитеља. Родитељи су некада сувише строги према првом

детету, некада сувише благи према другом или га занемаре, јер сада своје родитељске улоге обављају напамет и уходано, цуцле се више не стерилишу нити кувају на сто степени него се плакну водом или чак обришу руком и гурну беби на траг у уста. Чак и међу близанцима се увек зна ко је старији, ко је мајци пао са ивице кревета док је овоме другоме мењала пелену. И тако, брат и сестра неретко израсту у сасвим другачије људе, у људе који би у било којим другим околностима гајили међу собом нетрпељивост, не би имали заједничких тема за разговор, нити би имали исте идеолошке ставове, да их не веже тај малени генетски код који ако заиста није записан на оном уврнутом молекулу, онда је макар записан у нашим главама када мајка упорно изговара – „брат и сестра су као нокат и прст!”, и зато, све наше разлике падају у засенак. Тако, брат и сестра су двоје људи научени да поштују и воле једно друго, научени да буду ту и да помогну када је другоме тешко, научени да једно о другоме брину. Како, онда, исто тако, не научимо да поштујемо и волимо све друге људе? Ако љубав подразумева да волимо једно више у односу на друго, онда је љубав зла и искључива.

НАРОД

„Недељом је пијаца пуна народа”, или „јеси ли видео колико се народа скупило на протестима?!” Реч *народ* је вишезначан појам који у нашем језику може да се употреби у најразличитијем контексту, свакако означавајући неку људску заједницу. Реч *народ* односи се често на етничку групу, овај народ, онај народ, наш народ, ваш народ, већински народ, мањински народ, затим политичку групу и ону наспрам ње, обичан народ, поштен народ, радни народ. Ако језик одређује и свест и свет, ипак, најближе ми је срцу и изнимно драго што постоји и непретенциозна употреба те речи, лишена сва-

ке одреднице, сваке набројане категорије, сваке категорије уопште, а то је онда када видимо гужву на улици, на пијаци, на аутобуском стајалишту и кажемо – колико народа! Хвала језику на тако широком погледу.

ЗЕМЉА

Земља је оно мало, плаво-зелено што се види из Космоса у којем никада нисмо били, Земља је планета коју насељавамо, између осталог и ми, људи, њени најпретенциознији становници. Земља је и оно по чему ходамо боси, оно из чега ниче трава. Земља је чак и оно што је испод свег тог бетона који смо на њу сручили, увек је испод – земља. Земља је оно што обрађујемо, у шта спуштамо семе да бисмо се прехранили, оно што узмемо у руку и помиришемо – мирише на земљу. Земља је и оно што нам пише на пасошу, када путујемо у неку другу земљу. На, рецимо, енглеском језику би се то звало, редом: *Earth, ground, soul, dump, country*. Драго ми је што у нашем језику, било да говоримо о комаду земље који смо присвојили, омеђили боровима, шљивама, границама, бетонима, или говоримо о земљи по којој управо газимо, драго ми је, дакле, што нам реч земља не дозвољава да заборавимо, да је то иста она Земља, оно мало, плаво-зелено што се види из космоса из којег се ми, срећом, не видимо.

МЕСЕЦ

Седеле смо пријатељица и ја испред викендице, била је ведра али тамна ноћ, тамна за људе из града који су навикли на уличну расвету. Изнад левог брда, тамо где обично излази сунце, навирала је светлост. То лево брдо је Румунија, а десно брдо Србија. За оног ко живи у Бољетину, Сунце излази у Румунији а залази у Србији –

ето колико је бесмислено то са земљама. Онај ко живи у Бољетину, можда не зна, да где год да си, ако гледаш ка југу, Сунце ће увек изаћи с лева. Волим да гледам ка југу. У сваком случају, светлост је, дакле, навирала изнад левог брда и иза њега се појавио комад месеца. Месец је био крњ, мали, бацао је недовољно светлости на залив. Штета што није пун месец, рекла сам јој, тада читав залив сија. „Када ће бити пун”, питала је, „можда ћемо бити ту да га дочекамо?”. Не знам, рекла сам, био је пун колико се сећам пре неки дан, пре, можда, недељу дана. „Значи биће поново пун за још недељу?” Нисам имала појма, не знам, кажем, нешто ми то звучи сувише брзо. Ни она није имала појма. Погледале смо на интернету и испоставило се – месец је пун на сваких месец дана. Чудо невиђено! Погледале смо се и у глас рекле – „па зато се каже месец дана!” Смејале смо се дуго, никада није касно да човек нешто научи, рекла сам. Иако не верујем у хороскоп, схватила сам да ипак имам некакав лични однос према Месецу. Новембар, месец у којем сам рођена, при самом изговору ми је личио на мене. Човек је, дакле, и месец успео да присвоји. А онај коме је смешно и ко већ зна да је Месец пун једном месечно, нека се не смеје, већ нека се запита шта све он не зна. Можда не зна зашто је небо плаво? Можда не зна да се одјсјај у даљини асвалта који личи на огледало зове тотална рефлексивност? У ствари, не зове се, већ га је човек тако назвао.

СВЕТО И СВЕТОВНО

Ко би рекао да ове две речи, тако сличне, заправо имају дијаметрално супротно значење. Свето, неприкосновено, неповредво, оно што се уздиже до култа, и световно, профано, лаички, просто, обично. Зашто човек од обичног направи свето, било да је то митско или ствар-

но, било да је то свети отац или сопствена мајка, било да је књига, комад дрвета, стена или кувано јаје, неважно је, ако је човеку потебан култ, да би се наспрам њега – понашао као бољи човек, онда нека му га. Били ми верујући или не, ипак се можемо сложити да се највише плашимо оних људи – којима ништа није свето.